

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНИ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франка, годишње 36 франка

ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ ПО ПОГОВИ

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва

улица Коломбо 33 Солун.

БРОЈ 10 сант.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сант.

Догађаји у Немачкој

Прева вестима које смо добили у последње време стање у Немачкој се све већма погоршава и постаје све критичније. Узрок овим појавама треба тражити у оскудици животних намирница чему је пригодна последица велика глад која данас царује по свој земљи, а с тим је у вези и губљење вере у дефинитивну победу. Фон Батони, директор исхране у Немачкој, изјавио је пре неки дан једном новинару како је народ за ова три последња месеца стављен на тешко искушење, али се нада да се ово стање неће погоршати. Међутим он је и прошле године давао сличне изјаве, које су после саме прилике и догађаја девачтовали. Услед тога се појављују учестани нереди и велики штрајкови који се угушују помоћу оружане силе. Пре де сета дана берлинским улицама је ишло преко седамдесет хиљада мачифесаната услед чега је био цео трамвајски и железнички саобраћај прекинут по целој престоници. Народ је викао: Дајте нам хлеба, доле са владом!.. Ред је успостављен интервенцијом војске пошто је пало преко сто педесет жртава. Слични штрајкови се појављују по свима већим местима и што је веома карактеристично ово се почиње преносити и на војску. Јер готово истовремено јавља се побуна у једном драгонском пуку у

Најстелу. Војници су захтевали добру храну и тражили да се са њима човечније поступа претећи да ће напустити касарну!.. Сад нам је појмљиво страховање извесних немачких команданата, који су још од поздавна наговештавали расстројство и деморализацију трупа, које се почињу у масама предавати непријатељима.

Борба на западном фронту очито испољавају клоуност германског милитаризма. Ратни дописник холандског листа „Тида“, коме се не може пребацити пристрасност у корист Савезника, вели да се догађаји на западу развијају све више и више штетно по Немце. Други неутралан лист „Незс Вандел Даг“ пише: „Од почетка рата никада још нисмо видели толико забринутости у немачким извештајима као сада. Први пут изгледа да и поред чврсте вере у своју војну снагу и вредност команданата, код Немаца постоји сумња о томе да ли ће бити могуће спречити непријатеља да пробије фронт“. Немачки листови су отворенији. Тако на пример „Берлинер Тагблат“ пише: „Од сада треба говорити истину па и ако нам она није по вољи. Ми никада нећемо моћи диктирати мир читавом свету од непријатеља који нас окружавају и који су још пуни енергије. Зато је потребно тражити мир поравнања“. Још је интере-

сантнији орган немачких социјалиста „Форверц“ који је у последњем броју донео чланак под насловом „Општа револуција“ где се између осталог налазе и ове реченице: Приближило се време да се говори о миру, јер је рат трајао доста. Ако дуже потраје овако, нећемо моћи рећи да живимо у доба цивилизације. Није далеко дан опште револуције у Немачкој. Прети нам смрт од глади. Ми се не тучемо више ни за какав идеал, него из простог каприса оних који држе државне узде“. На завршетку овај лист позивље немачки пролетаријат да се побуне и да тражи мир за цивилизовани свет! Други немачки лист „Франкфуртер Цајтунг“ вели: „Наша независност па чак и наш опстанак угрожен је од страховите коалиције непријатеља. Да ли ћемо попустити? У том случају гешко Немачкој!.. Али, види се јасно да је Европа сита рата. Мир је више зрео. Од Споразума зависи да га прокламује“.

Као што се види из ових факата, данас Немачка преживљује веома мучке и критичне тренутке и ако сви знаци не варају, ми смо на прагу веома важних и крупних догађаја који ће ускоро наступити. Треба имати само стрпљења.

позне нарочити људи натоварати на кола и одвући за војну употребу. А то је сада проту поразило и убило више него све несреће!

Наје се ни свлачио, нити је помислио на постељу. Црквењак Панта кувао му је кафе до поноћи а тада му је прота пожелио лаку ноћ. Стари црквењак изашао је напоље, чудити се шта се догађа с протом. И ако је с њиме живео као с другом, ипак није смео ништа да га пита. Закључио је, да проту прождиру телике муке, и да би га, можда, још више намучио својим питањем. Зато је покуњено изашао из трпезарије, готов да заплаче, и ако, када би заплакао, не би умео да каже, шта му нагна сузе на очи.

После дугог ходања прота

љује интервју са послаником Евгенијем Кизом, који се вратио из Албаније и Македоније, где је посетио главне центре. «У погледу на војну ситуацију у Албанији и Македонији можемо бити потпуно спокојни. Наша marina је стекла велике заслуге у Валони, Санти Каранти и на Крфу. Наши торпиљери врше врло моћан надзор над сумаренима. У Албанији смо полако и истрајно извели велико дело не само у погледу војне одбране, већ и образовња становништва. Саградили смо 400 км. пута организовали 125 албанских школа, као и санитарске службе.

Домаће становништво изводи један рад од врло велике важности: грађење великог пута од Санти-Каранти до Лерин, који доводи у везу Источну војску са Јадранским морем. Ускоро ће се организовати етапна служба ради снабдевања јужне Албаније. Наш је циљ да задобијемо нарочито поверење муслиманског становништва. Имамо неколико одличних албанских чета, којима командују италијански официри. У Албанији је такође започет рад на правци здравствених прилика. Изводи се канализација воде и спрема се једно сјајно прегузеће искоришћавања земље у околини Вилосе.

Држање италијанских трупа у Македонији је јединствено. Ја сам слушао генерала Сараја и српског Наследника Престола, где говоре о вичности и храбрости наших официра и истрајности наше пешадије. Врло искрена срдечност влада између француске артилерије и наше пешадије и наше брдске артилерије, који делају заједно, Интимност између италијанских и српских војника је потпуна. Србија, преко људи, који је пред

стављају сарађује у циљу пријатељског и трајног споразума са Италијом.

МИСИЈА ДР. РАЈАНА

— Американски Црвени Крст о мисији др. Рајана. —

„Њујоршки Тајмс“ у једном од последњих бројева месеца марта т. г. доноси следеће саопштење Американског Црвеног Крста о мисији нашег познатог великог пријатеља г. др. Едварда В. Рајана, који се од пре кратког времена налази у нашој средини у Солуну:

У одговору на тражење Српске Владе Американски Црвени Крст објављује да је др. Едвард В. Рајан који је стекао светски глас као шеф Америкаске Болнице у Београду у време заузећа те вароши од Аустро Немачке војске, отпутовао за Француску на путу за Србију, где ће организовати санитарски и потпорни рад у оном делу те земље која је ослобођен од Савезника под Генералом Сарајом. Рад др. Рајана има да допуни и постави на сталну основу онај рад отпочет од Американске Санитарне Комисије на сузбијању епидемије тифуса у Србији пре две године дана.

Први задатак др. Рајана кад присте у Солун биће да образује у Солуну једну средишњу станицу за ратну помоћ. Кроз ово централно тело под управом Американског Црвеног Крста све санитарске и болничке потребе као и храна намењена за помоћ становништву биће раздвљивана. Сличне станице које постоје у Паризу и Риму сада су званични представници Американског Црвеног Крста.

Дељење материјала и хране слате досад у Солун из Америке било је у рукама Американ-

же на њему зауставио очи, како се љуља поцрнели гвоздени крст, што је усађен у месингану јабуку, како се лагано повија и заједно с поцадилем торњем пада на земљу... Превуче руком преко набораног чела, па окрете главу ка пространој ливади, што се као огроман комад платна простира далеко тамо у тихо праскосорје и губила у магличастој са земљом спојеној дљини... На истоку се указивала румњ, кроз коју су благо трепериле звезде, што их већ поче полагано превлачити широка једноставна млечна копрена... У селу се чу да овде — онде певају петлови... На увцеталоме багрему чу се песма некакве птичице... У природи владаше нека побожно свечана хармонија коју је допуњавао лаки жубор чесме,

ФЕЛТОН

Д. И. Јејо

Звона Јована Крститеља

Тешки кораци протје Марка тупо су одјекивали у пространој трпезарији, којом је ходио у тишини мучно и несане ноћи. Старац беше обрван црним мислима, које му однеше сан. Зато је сада ходао брижан, пушећи цигару за цигаром. На главу му се одједанпут сручило тринаесет несрећа: синови му отидоше с војском из Отцбиве; кћери, које су биле удате и већ старије жене, постадоше сиротице, јер и оне отпратише мужеве и синове; па онда, разболи му се протиница а леже у постељу без икакве

наде на оздразљење; непријатељ му одведе сву стоку и однесе сву храну; погазише му имање, порушише стаје и упропастише га. Остаде го и увређен, ожалостен и неутешан.

И можда би отац Марко све те несреће претурно некако преко главе, да му синоћ душмани не поднесше нож под грљан! Дође некакав слугерања из среза и донесе му један акт. Прота га отвори и прочита, и занемари од ужаса. У акту му наређиваше туђиначка власт, да одмах скине с цркве звона и остави у дворште одакле ће их у осам часова пре

После дугог ходања прота

ских потпорних комитета, Американског консула и разних агентура Српске владе. Овај рад засад је ограничен на територију позади савезничке линије северно од Солуна. На Немачка и Бугарска из војничких разлога неће дозволити Американском Црвеном Крсту да предузме потпорни рад у окупираним деловима Србије.

У крајевима који ће бити под бригом Др Рајана ма колико малим у поређењу са целом Србијом, потребе за Американским изворима помоћи велике су. Ако отпочу у прелеће непријатељства, оне ће бити још веће. Поред хиљада избеглица биће и доста рањеника за које ће се ваљати збринуте, а што ће премашати болничке изворе Српске Војске.

У околини Солуна налазе се хиљаде избеглица, који се услед оскудице и лишења од две године рата, налазе у приликама много горим во што су у Белгији или Р. муницији. Они се умножавају из дана у дан новим бројевима из Македоније. За многе од њих старају се Британске и Француске потпорне установе. Но велик део њих зависи од Американских друштава која ће сада бити удружена под управом Др Рајана.

Поред Белгије и Француске главни центар Американског потпорног рада био је Србија. Американски Црвени Крст осим што је издвргао четир пољске болнице у Србији пре немачко бугарске инвазије, потрошио је сада за помоћ Србија суму од 238.203,47 долара (преко 1.200.000 динара). Осим тога уз припомоћ Рокфелеровог Фонда била је предзета борба против пегавог тифуса са Др. Ричардом Стронгом као шефом. Послато је за Србију из Америке не мање од 359.000 фунти сумпора, 600.000 таблета за дезинфекцију, 30.000 кубних сантиметара колеријичне вакцине са тонама артије за заштитање кућа ради дезинфекције.

Да би се спречила појава такве епидемије имаће Др. Рајан да ради. Његов рад биће упућен на то да се «очисти» крајеви иза савезних линија, у многоме слично томе како је пуковник Горгас сачисти Панаму ради грађења канала. Асанација и снабдевање здравом водом за избеглице биће главни циљеви у том правцу.

што је сама са собом роморила пред црквом...

То је свитало...

Прота отвори прозор да удише свеж ваздух. Али као да се трже. Старица примети, да неко стоји под прозором. Зато још мало подиже завесу, да би стетлост од лампе осветлила прилику што је ту стајала. И прота виде, да ту одјаста стоји човек. Он познаде тога човека.

— Пантс! — викну он полугласно.

— О, прото.

— Ама јеси ли ти то, Пантс?

— Ја сам оче прото. — одговори Пантс.

— А што не славаш, часниче помилога?

— Не могу.

— З што?

Кроз станицу Црвеног Крста слаће се у будуће сав материјал из Америке за Солун. Више од дванаестак потпорних комитета ангажовани су овде за то. Бродарска друштва дала су бесплатан подвоз до Марсеља. О де ће се материјал претоварити по одобрењу француске владе, која ће га упућивати

даље за Солун.

Тoliko Американски Црвени Крст. Ми од своје стране можемо само пожелити успеха Др Рајану у великом предузећу које пред њим стоји, и који ће српски народ још више обавезати том великом и искреном пријатељу.

Са ратних фронтова

Са солунског фронта

— Француски коминике —

Солун, 1. маја

Јуче су операције због рђавог времена успорене. Пешачких борби није било осим неколико непријатељских извидница, које су одбијене у области Вардара. Међутим артиљеријска акција није ослабила. Један непријатељски аероплан бомбардовао је једну од наших амбуланата у Горици на Преспанском језеру.

Француски коминике

Париз, 1. маја.

Обострана артиљеријска борба, у току претпрошле ноћи, између Соме и Озе као и на фронту Есна. Преклуче у јутру Немци су извршили јаке нападе на плато Краги, северно од Ремси и у области Мезон де Шампањ. Сви су ови напади одблени пушчаном и артиљеријском ватром. Непријатељ је претрпео тешке губитке. Заробљено је војника. У области Вердена Французи су извршили два успела напада. Заробљен је извештај број војника.

Јуче је дан релативно прошао у миру. Није било пешачких сукоба. Француска је артиљерија наставила деструктивно гађање на немачке организације. Немачка је артиљерија слабо одговарала.

Енглески коминике

Лондон, 1. маја

Претпрошле ноћи било је патролских сукоба северо-западно од Сен-Кантена и северо-источно од Вергнеја. Непријатељ је претрпео губитке. Наша су оделења напредовала на извесним местима. Борба се наставља код Билекура. Наши су одредити јако напредовали јужно од Скарпе и поправили наше

— Видим није теби добро, па ко велим да се нађем ту.

Прота се мучно наметну, па га позва да уђе унутра, да му куца кафу.

Нису ништа говорили...

Када већ свану, Пантс донесе лавор и бокал с водом, те се прота уми. Онда поново укуваше каф, и пушећи цигарете, ћутећи сркеху из својих шља.

Прота је и даље био заплетен у своје мисли, које су га нагониле да чешће подвигу под усне дуге, седе бркове и да их тако грицка. Пантс је седео преко пута њега на једном миндерлуку и понизно га кад — када крадом погледао. Али најзад се окуражи и брзо одлучи, да задовољи своју радозналост и да помогне старцу, ако му се може помоћи. Усташе с миндерлука и лагано, као да се труди,

положаје на падини западно од Гренланда, северно од реке. Заробљено је неколико војника. Одбијен је један непријатељски напад источно од гробља Ре Заробљено је око 50 војника.

Румунски коминике

Јаш, 1. маја.

На целом фронту ретко пушкарање и слабо дејство артиљерије. Непријатељ је нарочито бомбардовао руске ровове у области Кантлести, Балтлести и Сураји.

Руска је артиљерија тукла једну непријатељску батерију у близини села Контилуга, уништила је три аутомобила на друму јужно од Михалеа и разјурила две чете које су излазиле из розова у области Микони.

Италијански коминике

Рим, 1. маја

Интензивна артиљеријска борба дуж фронта Јулијанских Алпа од Теллина до мора. Наше тачно гађање проузроковало је експлозије у непријатељским линијама. Непријатељска је артиљерија проузроковала квар зградама у Герици. У малим сукобима, на висовима источно од реке Вертојбице, заробили смо десетак војника од којих је један официр.

Непријатељски аероплани бацили су бомбе у област Морозине. Наши х дропачи бомбардовали су поново авијатичарски логор код Пројдека, северно од Трста. У једној ваздушној борби над Горицом наши су авијатичари оборили један непријатељски авијат.

Бомбардовање белгиских обала

Лондон, 1. маја (званично)

Наши су ратни бродови јако бомбардовали белгиске обале и нарочито пристаниште З.бри.

да не преплаши спавача, кога буди, спусти руку на старчево раме.

— Оче прото — зовну он тихо занетог старца. — Оче прото...

— Стајај га погледа безизразним погледом.

— Оче прото — понови Пантс понизно.

— Шта је?

— Реци ми шта ти је?... Ти се мучиш!...

— Јест, мучим се!

— А што, оче?

— Не питај... Ваљда знаш шта је?... Казао сам ти.

— Ниси.

— Како ти? Јесам ти казао, јесам. Још сат, можда и пола сата, па ће они доћи.

— Који то они? — Зчуди се стари црквеник.

— Па ти знаш кој... Казао сам ти синоћ.

Цела се околина тресла под силним дејством експлозије. Ово је бомбардовање претходило јак напад наших аероплана. Наши су авијатичари летели над тим областима и бацали бомбе и поред дејства немачких батерија.

У ваздушним борбама са немачким аеропланима наши су авијатичари уништили 4 немачка апарата а 5 других приморали да се спусте на земљу. Два запа апарата нису се вратила.

Немачка и Белгија

Интервјуација једног социјалисте

Лондон, 1. маја

Бруталан поступак Немца са целим белгиским становништвом, који је произвео дубок гњев код целог културног света и уништио симпатије неутралних држава према царезини Хохенцолерна, про-

узрокује неспокојство код самог немачког народа.

Према „Берлинер Тагеблату“ социјалистички немачки посланик Купер упутио је влади у Рајстагу следећу интерпелацију:

„Зна ли канцелар Бетман Холег да су, пошто је избио рат, у Келну и његовим предграђима као и по другим местима, тражене исправе и пасоши од Белгијанага и Луксенбургана који станују у тој области? Зна ли да су они оглашени без отаџбине и да су позвани да попишу обавезу да уђу у пруску војску? Зна ли да су личности које су способне за војну службу а нарочито оне које су одслужиле војни рок у Белгији и Луксенбургу, увршене силом у редовима немачке војске?“

Дневне вести

Племенитост Сједињених Држава.

Из Њу-Јорка јављају: Сједињене су Државе емитовале зајам од 76 милиона долара Белгији. Оне су узеле на се све потребне трошкове за издржавање белгиских војника, њихових фамилија и белгиских избеглица.

Руски дуг.

Јављају из Петрограда: Руски министар финансија г. Перозовско изјавио је да се руски дуг теже на 3 милијарде и 800 милиона. Дневни руски ратни трошкови прелазе 50 милиона франка.

Потопљена лађа.

Јављају из Атине: Потопљена је грчка лађа „Јосифоглу“ од 6.500 тона. Није позната судбина лађе „Паралос“ од 5.500 тона.

Хлебне карте.

Од данас је солунско становништво почело примати прописану количину хлеба са хлебним картама, које су већ раније разделене. Хлеб се може узети

у ма које време дана у пекарници, коју је сопственик карте изабрао.

За српске занатл је.

Добривоје Марковић, бравар из Београда, председник савеза занатлијског, упутио је пре неколико дана једну представку Министару Народне Призведе на Крфу, којом је молио да се меродавни фактори побрину благовремено за српско занатлијство, као што су то учинили за српску трговину и трговце, излазећи им у сусрет, да се из раније припремају у својој личној режији, око снабдевања разном робом коју ће увести првих дана нашег повратка у Србију.

Председник Савеза Занатлијског, свом представком, предочио је Министарству прешност — потребу габавке разних алата свих заната упражњаваних у Србији, као и њихове сировине, која би са дотичним алатом разделила занатлијама приликом повратка у Отаџбину било на кредит или на поклоп.

— Па кажи ми, шта су ти наредили.

Прота протрља руком слепочнице.

— А јест! — пробуди се он. — Треба да ти кажем, шта су ми наредили они пси... Сасвим, морам да ти кажем, јер ти мораш да знаш то.

— Кажи, оче.

— Наредили су ми, ето синоћ, да... овај... Наредили су, да скинемо звона и да их снесемо у порту!... Ево ти!... Они ће, после, да их однесу. Требају им...

Пантс се трже као да га неко ошину.

— Шта ти је, што се чудис? Мирамо да их скинемо! Одмах, одмах!

— Прото!

— Морам!

— Не говори то мојам т.!

— Ниси ми казао. — рече Пантс, па више за себе додаде: — Урај ти сам, скренуо чоек, бегами! — Ниси ми ништа казао, оче! Ниси, љубаве ми.

— Можда — одговори прота сухо — Изгубио сам, ваљда, памет, полудео! Нестало ме као јучерашњице!...

Па ево да ти кажем...

— Дела, молим те!

— Наредили су ми... да... овај... наредили су — змучи бедни старац — Проклета моја памет, не могу сад да се сетим ништа су ми наредил!

Пантс се удари јако стиснутом песницом по грудима. Веровао је, да је прота одиста пореметио памет. Зато благо рече:

— Хајде, оче, сети се добро шта су ти наредили.

— Шта те? Загуби се прота бланући у свога слугу.

За браћу.

Вечерњи концерт у »Одеону«, који се приређује у корист наше заробљене браће, треба да посете сви Срби у Солуну, који имају за то могућности. Програм је састављен из радо слушаних и гледаних састава српских и словенских музичара и писаца. Почетак концерта у 9 часова у вече.

Концерт за заробљене Србе.

Програм концерта који се даје 1. маја у »Одеону« у корист интернираних и заробљених Срба:

1. Д. Јенко: »Српкиња« увертира, свира оркестар Краљеве Гарде, диригује г. Бинички.
2. Ст. Мокрањац: XI руковет пева хор богослова.
3. Ј. Дучић: »Аве Србија,« декламује г. Драгољуб Гошић, члан Краљ. Срп. Нар. Позоришта.
4. Чајковски: Фантазија из опере »Пикова дама,« изводи оркестар Краљеве Гарде, диригује г. Бинички.
5. И. Зилц: Хор из опере »Зрински« (У бој), пева хор богослова.
6. а) Бродил: »Српска дворска стража.« б) Бинички; »На Дрину,« марш посвећен команданту Краљеве Гарде Миливоју Стојановићу славно палом за Огарићину, свира оркестар Краљеве Гарде, диригује г. Ст. Бинички.
7. »Милица Мачванка«, драмска сцена из живота српскога народа у 1916. год. написао Д. И. Јако.

Улазне цене: ложа а) б) в) г) д) 50 дрх; ложе у партеру 30 дрх; ложе на галерији 20 дрх; седишта у партеру 5 дрх; галерија (стајање) 1. дрх. Почетак у 9 часова увече.

Солунски биоскопи.

Провизорна влада издала је наредбу свима овдашњим биоскопима да почев од 1. маја од свих гледалаца без разлике наплаћују нову таксу т.зв. ратни прирез у износу 30 од сто од улазне цене. Поред овога, наплаћиваће се и даље досад постојећа владин такса од 20 од сто.

Према томе, извештава се публика да ће за похођење биоскопа имати да плаћа следећу улазну цену:

Цивилни: прва класа 1.25 (улазница 0.80, такса 0.20, прирез 0.25), друга класа 0.70 (улазница 0.45, такса 0.10, прирез 0.15).

Војска: прва класа 0.70, (улазница 0.45, такса 0.10, прирез 0.15); друга класа 0.50, (улазница 0.30, такса 0.10 прирез 0.10).

Ложе: 4.50, (улазница 3, такса 0.60, прирез 0.90), бесплатне карте: 0.45, (такса 0.20, прирез 0.25).

Позива се

Да предстану канц. Влад. Комесара у Солуну или јаве своје тачне адресе:

1. Младен Митић реди саопштења по акту бр. 1648.
2. Љубомир Савић трговац ради пријема оригиналне признанице из Србије бр. 1650.

Да изволи предстати овом Консулату ради пријема телеграма г. Зечевић.

Из Канцеларије Краљ. Српског Генералног Консулата у Солуну 30 априла 1917 год.

Благодарност

Племенита гостођа Ростовскаја, удова пок Руског Консула у Битољу, изволела је послати општини битолској 185 драхми да се поделе сиротињи. Општина битолска, у име сиротиње, племенитој дародавци изјављује своју дубоку благодарност.

Из канцеларије општине града Битоља бр. 578, 26. априла 1917. г. у Битољу.

Приложио Владимир Комесарија:

Г. Тома Огњановић трговац из Гатичника 50 драхми да се поделе сиротним српским избеглицама.

Владимир Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица своју благодарност дародавцу.

Из канцеларије Владимир Комесара 1. маја 1917. год бр. 1660 Солун.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Амстердам. — »Телеграф« јавља са резервом, да је избио конфликт између кезара и крон принца. Овај последњи тражи да се закључи одмах мир док кезар жели да се настави рат.

Женева — Јављају да су избили нови нереди у неким местима у Пруској Власти се

— Да умрем! — заплака стари црквењак, стежуди на својим грудима протине груди. — Да умremo, јакано! Да умremo за крст, за закон, за звона Јована Крститеља за његову песму, што радује живе и мртве, небеса и земљу!

Као да се подмладише. Брзо поделише улоге: прота оде да донесе сакригено оружје, а Панта оде да попали сва кандила и све свеће у светој богомољи. Ваља одржити последњу службу: помолити се Богу, па онда умрети. Прота се брзо врати носећи две брзометке с једном комжом торбам, у којој је била муниција. Спусти их на сто. Певуши и подцпкује, као да се спрема у лов... Тако је он певушио срећних година, кад га је млада попадија испраћала на дивљач... Прилази му, а на

боје да се ови нереди не рашире. Предузете су изванредне мере у Хамбургу да се спречи општа buna. Оскудица у нмирцизма постала је несносна.

Париз. — Немци покшавају да овладају републиком Сан-Салвадор где су саградили велику радио телеграфску станицу. Генерал Каранца је двоакрате републици Сан-Салвадор. Ова је станица, дакле искључиво, под контролом Немца.

Вашингтон. — Конгрес ће изгласати нов кредит од једне милијарде долара, који ће бити употребљен за грађење велике трговачке флоте.

Атина. — »Емброс« јавља да је Народна Банка дала јуче влади два и по милиона драхми за хитне потребе.

Берн. — Из Берлина јављају да ће канцелар Батман Хелвиг држати говор, који ће бити као одговор на интерпелацију социјалистичких и конзервативних посланика о ратним циљевима Немачке.

Атина. — Из Лондона јављају листу »Етикс«: Енглески и руски социјалисти изјавили су да неће узимати учешћа на седницама социјалистичког конгреса, који ће се кроз неколико дана држати у Штокхолму.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српска званична извештај — Солун, 1. маја

30. априла јака артиљеријска активност дуж целог фронта у пределу Ватреника и Доброг Поља наша је пешадија поново напредовала и одбила једн јак контра напад. Имамо дваје так заробљеника.

Наши авијатичари натерали су један непријатељски аероплан да се нагло спусти и бацили су 24 бомбе на непријатељске логоре код Конопишта и Мрежинч; осматрен је добар резултат.

Нереди у централним државама

Берн, 1. маја

Озбиљни нереди избили су у више аустријских вароши, међу овима и у Дубровнику и Плаву. Узрок је свуда оскудица у намирницама. По-

рукама јој прекрасно првенче, мушкарче. А она млада и весела, лепа као Богородица. Поглед јој мек, мио, али кад те погледа, задрхтиш као побожна душа на молитви! Уздрхти ти тело и душу, занесе те и опије, заборавиш за овај свет!... Она прилази попу и поздравља се.. Он је држи за руку, али не умете ништа да говори... Иду тако до вратница. Пољубе се по десет пута... Мушкарче маше ручицама. Зелов поскакује час око ње, час око попа.. А она гони зелова умиљатим гласом, јер јој каља сукњу... Проти прођоше кроз главу те драге, свете успомене. Он тренутно намрачи чело. Зитим поново поче да гезуши, како би заборавио оно, што је прошло и изгубило се за свагда... Нема више оне младости, он х

буњеностановништво растерано је групама. Било је много мртвих.

У Немачкој је избио јуче изјутра нов штрајк у Круповим фабрикама и у три главне фабрике муниције у Солингену, услед оскудице у хлебу. Јављају, да је свај покрет организован од социјалистичке мањинерајстага Штрајкачи организују поврке са црвеним и црним заставама на челу. Нереди још нису избили, те полиција још није интервенирала.

Велики конгрес

Петроград, 1. маја

»Вечерња Пошта«, коментаришући изјаве кнеза Љзова јавља, да ће Провизорна Влада сазвати председанике покрајина на један конгрес и да ће упутити народу манифест, у коме ће објаснити стварно стање у Русији и тражити изгласавање повећења.

Важна одлука

Петроград, 1. маја

»Новоје Време« јавља: Максималистички клуб социјално-револуционарне странке решио је са 140 гласова да сматра као империјалистичке агенте учеснике на међународном социјалистичком конгресу и према томе да не узму учешћа на томе конгресу. б се уздржало од гласања.

Немачки губици

Амстердам, 1. маја

Савија се из Берлина, да је кронпринц послао један телеграм председнику берлинске општине, у коме вели: »Немачке трупе су јуначне али су њихови губици страховити.«

Лондон, 1. маја

Дописник Рајтерове Агенције на фронту излаже фактива да Енглези приморавају своје непријатеље да подносе огромне и узалудне жртве.

Бомбардовање Ремса

Париз, 1. априла

Бомбардовање Ремса наставља се поамно. Избачен је огроман број граната. (Радио)

једрих пољубаца, оне снаге и оне среће: мушкарче је сада матор човек, који је отишао заједно са својим сином из миле Огарићине... Попадија је неопојан гроб... болује већ толико времена... Зелов је липсао давно... Прошло је све тако брзо и тако жалосно!... Тако у животу бива са свима људима: и са онима што су у њему кштили сласти, и са онима што нису. Тако пролазе и они што их љубише страшно и много усне лепих цура, за чијим се трагом изљаше многе сузе и многи уздаси; тако пролазе и они, што су им свуда била затворена врата. Тако пролазе богати и сироти, умни и незнатни, лепа и ружни... Тако пролазе сви људи на земљи... Таква је крај свих људи!...

— Наставиће се —

Америка и Француска

Њујорк, 1. маја.

Становништво Филаделфије дало је као свој поклон Жофру маршалску палицу. Њујоршкене жене предаће му чек на 620 030 долара за рањенике у рату.

Конгрес у Штокхолму

Лондон, 1. маја

»Дејли Мелу« јављају из Њујорка: Верује се, да ће америчка влада учинити све могуће да осујети маневар конгреса у Штокхолму. Неће се дати пасоши делегатима, који би хтели тамо да иду. Ниједан телеграм односно тога неће се пренети каблом.

Сумаренски рат

Берн, 1. маја

Из Берлина јављају да је министар морине изјавио прекјуче у рајстагу: »Резултати сумаренског рата су задовољајући. При свем том нашл губици рату осетно, јер се непријатељска средства одбране посећивају стајно. Осим тога, амерички адмиралитет убеђен је, да је изашо средство да успешно сузбије сумаренски рат.«

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Братислава—Зата Белошевић суд писар јавља својима у Лесковац, да је са Драгошем, оцем, зет Бором и прика Бором здраве. Новац редовно шаљу, да одговоре колико су до сада примили.

Башко Катанић инжињер, пошта 316 јавља Зори Азмићки, Књажевац, да је њен оглас читао, са зет Љбом здраво је. Новац ће и даље слати. Мили да му се чешиће јавља.

Вја Новаковић, судски писар из Пожаревца, јавља својима у Пожаревцу и Параћину, да је са браћом здрав.

Милован Гвозденовић из Крушевца извештава своју жену Марију да је жив и здрав и да јој је послао телеграфски 200 франака. Брат Влада Љубичан жив и здрав тако исто.

Милован Гвозденовић из Крушевца извештава Јелу Бојану и Јордану Гвозденовић своје кћери да је жив и здрав.

Мика Милошевић инж. наредник, јавља мајци и сестри Јевремова бр. 5, да је добио од њих карте и извештај о оцу да је умро. Послао 50 франака. Ша је са Олгом.

САОПШТЕЊА

Светозар Живић обвезник профант коморе п. бр. 12 моли све позанике и остале Србе, да га на горњу адресу известе, ако ко и шта зна за његовог брата Милорада Живића, који је са војском прешао на Крфа никако му се не јавља.

Михаило Јовановић Делић бив. нар. посланик, 7 рез. фран. бол. барака к. 8 дивизион Солун, моли народног посланика Михаила Јовановића из врање, о круга да га посети.

Нешко Нешковић, обвезник пекарске чете, моли за извештај о брату Јоти П Миздеовићу, обвезнику.

Тражи се

да се купи: двоглед, фотографски апарат и писаћа машина. Обратити се у редништву »Вел. Србије«.

Нове књиге

Изаиле су из штампе и пуштене су у продају ове књиге:
Са српског фронта. Од Ђ. Лазићевића. Цена 0'50 д.
На походу. Од Ива Ђипића. Цена 1'50 д.
Косово или Бој на Косову 189. год. у народним песмама. Издао 1. дин.

Цвеће. Српска читанка. Приредио Љубица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 0'70 д.

Ружа. Српска читанка. Приредио Љубица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50 д.

Божур. Српска читанка. Приредио: Љуб. Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50 д.

Књиге се могу добити

1) Код издавача Николе Л. Брајива, новинара, у уредништву «Велике Србије» у Солуну, на чију се адресу треба обратити и за распродају;

2) Код г. С. Стефановића цариника, на служби при Финансијској Делегацији у Солуну;

3) У српској књижевни М. Ристивојевића улица Нина 35 уз ресторацију Београд.

4) На фронту овлашћен је г. М. Богдановић, фотограф, да купља претплату и врши поштинске.

Сифилис и све венеричне болести лечи са потпуним успехом

директор болнице венеричних болести у Солуну

Д-р Арист. Христулоу
 прима у својој клиници
 од 3 до 6 и по час. по подне.
 Улица Егнатија бр. 314.

Посећујте

једини српски ресторан I. реда

„Подриње“

преко пута наше финансијске Делегације, до рибарске пијаче, улица Булгароктон бр. 34 горњи спрат.

Дмања српска кујна под управом маје Јеје, вина I.ог квалитета, кас: грчко, талијанско, француско медок, а за нарочиту препоруку старо црно «Велика Србија» у флашама.

Послуга одлична, чистота примерна. Цене су умерене.

Закупац

Раја Томић Лозничанин.

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Нина 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

где се кувају само српска јела, а нарочито недељом српска гјбаница.

Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка такође и француски и грчки коњак.

За сваки дан: гулаш, ђубастаја и пржена риба за доручак од 8 сати пре подне.

Јела чисто српска са свињском машћу.

Сервирање банкета прима по умереној цени.

Препоручујући се српској војсци и публици молимо је за посету.

С особитим поштовањем,
 Ђира Васић, трг. Београђанин
 Васа Златаревић, ресторатер.

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА УНУТАРЊЕ БОЛЕСТИ

Др. АЛЕКСАНДРИДЕС

Управник болнице за заразне болести

Прима свакога дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35. — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своје стану, ул. престолонаследника Ђорџа бр. 35. — упоредно ул. са булеваром краља Константина.

Поткожна убризгавања Неокатварзана као и новог француског препарата «Галил» противу сифилиса.

Уредништво „Вел. Србије
 прима огласе по умереној цени.

Књижара

РАДИУМ

Улица Венизелос 7.

Има све врсте илустрованих листова, забавних књига: француских, енглеских и талијанских. Продајна цена као у Француској.

Велики избор хартија за писма, Сатова, артикала и прибора фотографских најпризнатијих фабрика «Кодак» и «Лјмијер».

Извршује све фотографске радове за 24 часа.

Огромно стовариште парфимерије и артикала за тоалету.

Разне робе стакларске, посуђа и кухињских потреба.

—30

Ко једном попуши цигарету „Салоника« тај ће се уверити о њеној каквоћи зато:

Препоручујемо г. г. пушачимада и даље пуше само цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

„Салоника“

Каиро -- Александрија --- Солун

Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији

На продају у свима дуванциницама, нарочито „Миродато« и дуван за луле.

СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К^о ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, пантлика, платна мушета. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије итд.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Париска хируршка зубна клиника
 Др. Х. Салтиел и С. Арама

Са париског универзитета

Најмодернији зубно-технички радови извршују се у кратком року и најсолидније.

СОЛУН, улнца Птоломеон 37, угао
 улице Венизелос 97.

Српско Трговачко друштво а. Д.

СОЛУН

Улица Победе бр. 11, на кеју до биоскопа „Пате“.

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.

Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује у свима монетама поштанским упутницама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Друштво стоји под непосредним надзором Краљ. Срп. Владе и Врховне Команде преко нарочито одређеног делегата.

Обавештења бесплатно.

УПРАВА.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос Кики	дин.	1'---
„ Гиубек	„	0'80
„ Јаки	„	0'65
„ Аџрос	„	0'50